

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİNDEN (ANKARA) BİR III. UR DEVRİ TABLETİ

Hakan EROL*

Makale Bilgisi

Başvuru: 23 Ekim 2023

Kabul: 07 Aralık 2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Article Info

Received: October 23, 2023

Accepted: December 07, 2023

Öz

Dünyanın birçok ülkesinde yüzlerce müzeye dağılmış durumda yaklaşık 90.000 Yeni Sumerce tablet bulunmaktadır. Bu tabletlerden biri de bu makalede tanıtılan, III. Ur Devrine ait, 19-1-2019 envanter numarasıyla Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde korunmaktadır. 18 satırdan oluşan bu küçük belge III. Ur Devleti kralı Amar-Sin'in dördüncü yılının beşinci ayına tarihli bir borç mukavelesidir. Belgede Ur-Şul'un Ur-sukkal'a borçlu olduğu 5 şegel gümüş konu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, III. Ur Devri, Sumerce, Borç Senedi.

An Ur III Period Tablet from the Anatolian Civilizations Museum (Ankara)

Abstract

One of the nearly 90.000 Neo-Sumerian tablets scattered in hundreds of museums of so many countries is held at the Anatolian Civilization Museum in Ankara. The current article introduces this tablet, numbered 19-1-2019. This small text with 18 lines is a loan contract dated to the 5th month of the 4th year of Amar-Sin, one of the Ur III kings. The document is related to 5 shekels of silver, the debt of Ur-Şul to Ur-sukkal.

Keywords: Anatolian Civilizations Museum, Ur III Period, Sumerian, Loan Contract.

* Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Sumeroloji Anabilim Dalı, herol@ankara.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0089-1010.

Dünyada yaklaşık 40 kadar ülkenin müzelerine ve koleksiyoncularına dağılmış durumdaki Yeni Sumer Dönemi idari metinlerinin sayısının 90.000 civarında olduğu hesaplanmaktadır.¹ Bu makalede tanıtılan, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde korunan çivi yazılı belge de bir Yeni Sumer (III. Ur Devleti) Devri tabletidir. Belge, özellikle içerdiği ay adı nedeniyle, büyük olasılıkla antik Nippur (modern Nuffar) şehrinde düzenlenmiştir.²

Sağlam durumda, küçük bir borç senedi olan belge III. Ur Devleti krallarından Amar-Sin'in dördüncü yılının beşinci ayına tarihlidir. Beş şahit huzurunda düzenlenmiş borç mukavelesine göre Ur-Şul Ur-sukkal'dan 5 *şeql* gümüş borç almıştır. Borcun faizinin %20 (5 *şeql* için 1 *şeql*) olduğu vurgulanmıştır ancak ne kadar süre içerisinde ödeneceği belirtilmemiştir.

11-1-2019 (3.7x3.2x1.5)

Ö.y.	1	5 gín kù.babbar ur ₅ -šè
	2	máš 5 gín 1 gín-ta
	3	ki Ur-sukkal-ta
	4	Ur-Şul-e ²
	5	šu-ba-ti
	6	^m Da-da
	7	dumu Ur-zu-mu
	8	^m Ur-me-me
A.k.	9	dumu Ur- ^d Utu
A.y.	10	^m Ha [?] -na şu-í

¹ Yeni Sumer tabletlerinin dünya müzelerindeki yayılımı, bunların tipolojisi ve yayımlanmış belgelerin kronolojik dağılımı, buluntu yerleri gibi verileri içeren Yeni Sumer tabletleri külliyatı için bkz. Manuel Molina, "The Corpus of Neo-Sumerian Tablets: An Overview", Steven J. Garfinkle and J. Cale Johnson (ed.), *The Growth of an Early State in Mesopotamia: Studies in Ur III Administration, Proceedings of the First and Second Ur III Workshops at the 49th and 51st Rencontre Assyriologique Internationale, London July 10, 2003 and Chicago July 19, 2005*, (Madrid: Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2008), 19-53.

² III. Ur Dönemi idari ve ekonomik metinler içeren yayınlara örnek olarak bkz. David L. Owen, *Neo-Sumerian Archival Texts Primarily from Nippur in the University Museum, The Oriental Institute and the Iraq Museum (Natn)*, (Winona Lake, Indiana, Eisenbrauns, 1982); M. Sigrity and T. Ozaki, *Neo-Sumerian Administrative Tablets from the Yale Babylonian Collection, Part One*, (Madrid: Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2009); M. Sigrity and T. Ozaki, *Neo-Sumerian Administrative Tablets from the Yale Babylonian Collection, Part Two*, (Madrid: Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2009).

- 11   ^mNita-tur-^dKab-ta
 12   ^mLugal-ezem şu-ⁱ
 13   lú inim-ma-bi-me
 14   ÍTÍ ne-İZİ-gar-^rra[?]
 15   u₄ 27 zal-la
 16   mu En-mah-
 17   gal-an-na ba-
 18   hun-gá

Tercüme:

¹⁻⁵⁾ Ur-şul Ur-sukkal'dan 5 şeşel gümüşü, faiz (oranı) 5 şeşel (için) 1 şeşel (olmak üzere borç olarak) aldı. ⁶⁻¹³⁾ Ur-zumu'nun oğlu Dada, Ur-^dUtu'nun oğlu Ur-meme, berber Hana, Nita-tur-Kabta, berber Lugal-ezem şahitlerdir. ¹⁴⁻¹⁸⁾ ne-izi-gar ayını³ (5. Ay) 27 gün geçti; Enmahgalanna'nın (Nanna rahibesi olarak) atandığı yıl.⁴

Açıklama:

St. 4) Ur-şul-e: Ur-řul⁵ veya Ur-dun⁶ olarak okunan şahıs adının nasıl tercüme edilmesi gerektiği açık değildir. Ancak “kahraman adam” anlamında değerlendirilebilir veya Ur-şulgi'nin kısaltması olabilir.

St. 10, 12) şu-ⁱ: “Berber” anlamındaki Sumerce şu-i kelimesinin şu-ⁱ şeklinde geçişlerine örnek olarak bkz. F.N.H. al-Rawi ve L. Verderame, *Documenti amministrativi neo-sumerici da Umma conservati al British Museum, (NATU II) NISABA II*, (Messina: Di.Sc.A.M., 2006) 95, 141, 155, 243.

St. 11) Nita-tur-^dKab-ta:⁷ şahıs adında geçen, Akadca bir tanrı adı olarak kabul edilmekle birlikte Sumerce de olabileceği belirtilen tanrı Kabta,

³ III. Ur ve Eski Babil takviminde, özellikle Nippur şehrinde yılın beşinci ayı olan ⁱⁱne-İZİ-gar hakkında detaylı bilgi için bkz. Mark E. Cohen, *The Cultic Calendars of the Ancient Near East*, (Bethesda, Maryland: CDL Press, 1993), 100 vd.

⁴ Orta Kronolojiye göre bu yıl adı, Ur kralı Amar-Sin'in dördüncü yılı, yani yaklaşık 2043 yılına denk gelmektedir. Bu yıl adı için bkz. Frayne Douglas, *The Royal Inscriptions of Mesopotamia, Early Periods, Volume 3/2*, (London: University of Toronto Press, 1997) 237.

⁵ A. R. George ve Gabriella Spada, 2019. *Old Babylonian Texts in the Schoyen Collection (CUSAS 43), Part 2, School Letters, Model Contracts, and Related Texts*, Eisenbrauns, University Park, Pennsylvania, s. 82.

⁶ Jacob D. Dahl, 2020, *Ur III Texts in the Schoyen Collection (CUSAS 39)*, Eisenbrauns-Pennsylvania State University Press: University Park, PA, s. 19.

⁷ Yaptığımız taramalara göre, Yeni Sumer Devri metinlerinde ilk kez karşılaşılan bu ismin muhtemel okunuşuna getirdiği öneri için E. Jimenez'e teşekkürlerimi sunarım.

Mah-di-an-na (Gökyüzünün Yücesi) adıyla da bilinmektedir.⁸ Bu tanrı adıyla yapılmış ^dKab-ta-nu-ri “Kabta benim ışığımdır”; Šu-^dKab-ta “O Kabta’nındır (Kabta’nın gözdesidir?)”; ^dKab-ta-la-ma-si “Kabta benim koruyucumdur” gibi Akadca tefor isimler mevcuttur. Metnimizde ilk kez geçen Sumerce isim Nita-tur-^dKabta ise “Kabta’nın küçük adamı” şeklinde tercüme edilebilir.

KAYNAKÇA

- al-Rawi, F.N.H. ve Verderame, L. *Documenti amministrativi neo-sumerici da Umma conservati al British Museum, (NATU II) NISABA 11*, Messina: Di.Sc.A.M., 2006.
- Bodine, Walter R. “YBC 6996: A Name List from a Mesopotamian School”, *Journal of Ancient Near Eastern Society*, 30 (1), 2006: s. 9-19.
- Cohen, Mark E. *The Cultic Calendars of the Ancient Near East*, Bethesda, Maryland: CDL Press, 1993.
- Dahl, Jacob D. *Ur III Texts in the Schoyen Collection (CUSAS 39)*, Eisenbrauns-Pennsylvania State University Press: University Park, PA, 2020.
- Douglas, Frayne. *The Royal Inscriptions of Mesopotamia, Early Periods, Volume 3/2*, London: University of Toronto Press, 1997.
- George, A. R. ve Spada, Gabriella. *Old Babylonian Texts in the Schoyen Collection (CUSAS 43), Part 2, School Letters, Model Contracts, and Related Texts*, Eisenbrauns, University Park, Pennsylvania, 2019.
- Lambert, W.G. “Ancient Near Eastern Seals in Birmingham Collections”, *Iraq, Vol. 28, No. 1*, 1966: 64-83.
- Molina, Manuel. “The Corpus of Neo-Sumerian Tablets: An Overview”, ed. Steven J. Garfinkle and J. Cale Johnson, *The Growth of an Early State in Mesopotamia: Studies in Ur III Administration, Proceedings of the First and Second Ur III Workshops at the 49th and 51st Rencontre Assyriologique Internationale, London July 10, 2003 and Chicago July 19, 2005*, 19-53. Madrid, Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2008.
- Owen, David L. *Neo-Sumerian Archival Texts Primarily from Nippur in the University Museum, The Oriental Institute and the Iraq Museum (Natn)*, Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns, 1982.
- M. Sigriths and T. Ozaki, *Neo-Sumerian Administrative Tablets from the Yale Babylonian Collection, Part One*, Madrid: Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2009.
- M. Sigriths and T. Ozaki, *Neo-Sumerian Administrative Tablets from the Yale Babylonian Collection, Part Two*, Madrid: Consejo Superior De Investigaciones Científicas, 2009.

⁸ Detaylı bilgi için bkz. W.G. Lambert 1966, “Ancient Near Eastern Seals in Birmingham Collections”, *Iraq, Vol. 28, No. 1*, s. 73. Walter R. Bodine 2006, “YBC 6996: A Name List from a Mesopotamian School”, *Journal of Ancient Near Eastern Society*, 30 (1), s. 12-13.

19-1-2019

Ön Yüz

Arka Yüz

Alt Kenar

Üst Kenar

Sağ Kenar

